

2. Поворознюк В. М. Огляд теоретичних підходів до трактування поняття «ідіостиль». Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. Філологічна. 2016. Вип. 62. С. 275–278.

3. Білоус П. В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. / Київ : Видавничий дім «Академія». 2011. 335 с.

Панчук І. С.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук,

доцент Борисенко Н. Д.

ПРИЙОМИ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ КІНОСТРИЧКИ «ДЖЕНТЕЛЬМЕНИ»

В останні роки спостерігається зростання популярності екранних (аудіовізуальних) культур, таких як кіно, телебачення, відео технології, комп'ютеризація та Інтернет, що є результатом економічної, технологічної та інформаційної інтеграції. У той самий час аудіовізуальна продукція формується у специфічних культурних та психосоціальних контекстах, відображаючи унікальність вихідної спільноти та неможливість без спеціального тлумачення розуміння такої продукції представниками цільової спільноти [4]. Звідси витікає необхідність не просто перекладу аудіовізуальної продукції на цільову мову, а й її певна адаптація до норм цільової культури [1]. З іншого боку, всі функції масової комунікації, до яких належить розважальна, інформативна, та освітня, реалізуються кінематографом. Наявність великого масиву кінематографічної продукції іноземними мовами та популярність кіно в Україні сприяють зростанню популярності аудіовізуального перекладу на українську мову, що є необхідністю для переважної більшості глядачів, які не володіють мовою оригіналу.

Зростання перекладеної кінопродукції, з одного боку, а, з іншого, збільшення попиту на неї, сприяють розвитку окремої галузі перекладознавства, яка досліджує кінопереклад, що має свою особливу природу [4]. Художні кінофільми поділяються на низку жанрів: детективи, мелодрами, комедії,

мюзикли, трилери, бойовики, вестерни, пригодницькі, військові, історичні, відповідно, специфіка жанру визначає характеристики перекладу. Водночас, кінопереклад характеризується спільними рисами, що пов'язані з тим, що в ігровому кіно репліка, яку вимовляє актор дубляжу, має співпадати з вимовними зусиллями актора стрічки оригіналу. Наша розвідка присвячена вивченню основних прийомів українського перекладу фільму «The gentlemen» із метою визначити, як у кіноперекладі відтворюються номінації явищ, відсутніх в житті української спільноти.

Однією з причин виникнення певних труднощів при перекладі та пошуку ситуативних еквівалентів є той факт, що у мові кожної країни кодифікуються одиниці, які відображають унікальність специфіку розвитку культури, що формується в конкретних історичних, географічних та соціальних умовах. Як наслідок, кожній мові властиві лексичні одиниці, дослівний переклад яких неможливий засобами цільової мови. Подібні слова, аналоги яких відсутні в іншій культурі, називають реаліями, останні передають колорит та самобутність кожного народу [3].

До прийому відтворення реалій віднесемо їхню заміну іншою реалією. Наприклад, у фразі *such a story needs the Queen* [7] лексема *Queen* має значення *the female ruler of an independent state, especially one who inherits the position by right of birth* [6]. Хоча в Україні відсутній інститут монархії, реалії, пов'язані з короною, є добре відомими, отже використання української лексеми *королева* (*глава монархії — король або королева — успадковує владу* [5]) було б зрозумілим українському глядачеві. Проте, у перекладі використано фразу *подібній історії потрібна цариця* [5], в якій реалію *королева* було замінено одиницею *цариця* (*Жіночий рід до цар*) [5].

Наступним прийомом є вилучення реалії, невідомою українському глядачеві, що демонструє переклад фрази *here comes the Indians* [7], яка є назвою музичного альбому експериментальної рок-групи Animal Collective, що мав дуже гарні відгуки, сприяючи популярності групи. У перекладі було підібрано

ситуативний еквівалент: *які ми круті* [2], що дає змогу зрозуміти значення фрази, оскільки для українського глядача цей альбом не дуже відомий.

До третього способу відтворення реалій відносимо контекстуальну модифікацію. У наступній репліці об'єднано номінації двох національностей (*Chinese, Japanese*) та лексему, яка може одночасно йменувати як жителів Пекіна, так і породи собак, яка була введена в Китаї (*Pekingese*): *what is he? Chinese? Japanese? Pekingese?* [7] у перекладі відтворено перші дві номінації національностей та замість третьої лексеми залишено лише суфікс: *китаєць, японець, ще який-небудь єць* [2]. Репліка оригіналу звучить досить двозначно та може бути сприйнята як образа за рахунок того, що лексема *Pekingese* може бути інтерпретована як назва породи собак, у перекладі схожий гумористичний ефект досягається завдяки використанню суфіксу *-єць*, що вказує на національність.

Отже, відсутність еквівалентів у мові перекладу, що спричинено відсутністю об'єкту-реалії в житті цільової спільноти створює низку проблем для перекладача та сприяє використанню наступних способів відтворення реалій, як от заміна однієї реалії іншою, вилучення реалії, контекстуальна модифікація. Подальша перспектива полягає у дослідженні способів відтворення англійських каламбурів в українському перекладі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Борисенко Н. Д. Відтворення англomовних реалій в українському кіноперекладі / Н. Д. Борисенко, О. С. Садловська // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки. – 2018. – Вип. 1 (87). – С. 48–52.
2. Джентльмени: Кримінальна комедія. Режим доступу: <https://ukrkino.net/266-dzhentlmeny.html>
3. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози) / Р. П. Зорівчак. – Львів : Видавництво Львівського університету, 1989. – 215с.
4. Славова Л. Л. Етноспецифіка кіноперекладу у дзеркалі міжкультурної комунікації / Л. Л. Славова, Н. Д. Борисенко // Вісник Житомирського державного

університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки. – 2019. – Вип. 1 (89). – С. 124-128.

5. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Режим доступу: <http://sum.in.ua>

6. Oxford Learner`s Dictionary. Режим доступу: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>

7. The Gentlemen Script. Dialogue Transcript. Режим доступу: [:https://www.scriptslug.com/assets/scripts/the-gentleman-2019.pdf](https://www.scriptslug.com/assets/scripts/the-gentleman-2019.pdf)

Петренко О. В.

Науковий керівник: старший викладач Лисецька Ю. В.,

канд. філол. наук Кодубовська О. О.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РЕАЛІЙ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ ІСТОРИЧНОГО СЕРІАЛУ «БРІДЖЕРТОНІ»)

Наша розвідка присвячена дослідженню реалій, презентованих в історичному серіалі «Бріджертони», та особливостям їх відтворення засобами української мови у перекладі.

У перекладознавстві тема реалій набуває особливого теоретичного та практичного інтересу в контексті суспільної проблематики культурно-національної своєрідності мови та мовленнєвої діяльності. Реалії тісно пов'язані з висвітленням національних особливостей в перекладі. Їх називають одними з найнебезпечніших та найпідступніших «підводних каменів», які повинен здолати перекладач, намагаючись якнайточніше та влучніше передати зміст тексту засобами іншої мови. Задля цього перекладачеві потрібно володіти не лише певними знаннями та здібностями, а й розуміти і сприймати духовні особливості культури тих чи інших мовних груп та вміти інтерпретувати їх на мову перекладу. Реалії – невіддільні від місця й епохи, тісно пов'язані з підтекстом творів; вони дозволяють в усій повноті пізнати побут, спосіб мислення та історію носіїв мови-джерела [2, с. 38].